

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 124. sjednici, održanoj 25.12.2017. godine,
d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Izvještaj o radu Radne grupe za realizaciju Prijedloga mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. godina, za 2016. godinu.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /17.

Datum, 25.12.2017. godine

Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,

1x Članovi radne grupe (putem Ministarstva),

1x a/a.

Radna grupa za realizaciju Prijedloga mjera
za provedbu dokumenta Politike zaštite djece
bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom
od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području
Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. godina

**IZVJEŠTAJ O RADU
ZA 2016. GODINU**

Zenica, novembar 2017. godine

SADRŽAJ:

1. UVOD _____	3
2. IZVRŠENJE AKTIVNOSTI PLANIRANIH PRIJEDLOGOM MJERA _____	3
Mjera 1: Koordinacija i monitoring po pitanju realizacije mjera za unapređenje primjene Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u Federaciji BiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona _____	3
Mjera 2: Kontinuirano praćenje korisnika u sistemu socijalne zaštite _____	4
Mjera 3: Usluge podrške porodici _____	6
Mjera 4: Zamjenske porodice kao oblik zbrinjavanja _____	7
3. ZAKLJUČCI/ PREPORUKE _____	8

1. UVOD

U skladu sa tačkom II. Rješenja Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-35-21055/14 od 23.10.2014. godine, o imenovanju Radne grupe za realizaciju Prijedloga mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u Federaciji BiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. godinu (u daljem tekstu: *Prijedlog mjera*), pripremljen je Izvještaj o radu Radne grupe, odnosno o realizaciji Prijedloga mjera za 2016. godinu.

2. IZVRŠENJE AKTIVNOSTI PLANIRANIH PRIJEDLOGOM MJERA

Pregled aktivnosti planiranih Prijedlogom mjera u izvještajnom periodu, kako slijedi:

Mjera 1: Koordinacija i monitoring po pitanju realizacije mjera za unapređenje primjene Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u Federaciji BiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona

1.1. Aktivnost - Formiranje kantonalne radne grupe

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je Rješenjem, broj: 02-35-21055/14 od 23.10.2014. godine, imenovala Radnu grupu za realizaciju Prijedloga mjera.

U sastav Radne grupe su imenovani predstavnici/e: Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Ministarstvo*), deset centara za socijalni rad i dvije općinske službe za socijalnu zaštitu (Usora i Doboju-Jug) sa područja Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Centri/Službe*).

Indikator (DA/NE): DA.

1.2. Aktivnost - Sastanci Radne grupe

Članovi Radne grupe su učestvovali na šest edukacija u okviru Modularnom treninga obuke, u periodu septembar-novembar 2016. godine. Naime, u izvještajnom periodu nisu organizovani posebni sastanci Radne grupe, već je navedena edukacija iskorištena i za djelovanje Radne grupe. Svi materijali i informacije o provedenim edukacijama, dostavljani su članovima Radne grupe, kao i centrima/službama i ustanovama socijalne zaštite putem elektronske pošte. Radna grupa je kontinuirano vršila komunikaciju putem elektronske pošte, te putem telefona i fax-a kada je bilo potrebno.

Indikatori (DA/NE): DA.

1.3. Aktivnost - Protokol o postupanju i saradnji po pitanju zaštite ciljane grupe

30.11.2016. godine potpisana je Izjava o saradnji s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja na području Zeničko-dobojskog kantona, između Ministarstva i Ustanove za prihvatanje i odgoj djece „Mala škola“ Vareš. Na ovaj način, a u skladu sa članom 5. ranije potpisanog Protokola o postupanju i saradnji s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Protokol*), navedena ustanova se pridružila institucijama/ustanovama kao partnerska ustanova u primjeni istog.

Indikator (DA/NE): DA.

1.4. Aktivnost - Prijedlozi za unapređenje postojeće i izradu nove zakonske regulative i dr.

U okviru Modularnog programa edukacije, Radna grupa je informisana o tekućim procesima po pitanju reforme socijalne zaštite, odnosno o procesima izrade i sadržaju novih zakonska rješenja iz sljedećih oblasti: oblasti socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, oblasti

usluga socijalne zaštite, oblasti djelatnosti socijalnog rada, o Akcionom planu za djecu BiH (2014-2018), Izvještaju o provođenju Akcionog plana za djecu BiH (2015-2018) za period juni 2015. godine do aprila 2016. godine, Inicijativama Vijeća za djecu BiH u vezi provođenja Akcionog plana za djecu BiH (2015-2018), Strategiji deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u FBiH (2014-2020), Javnoj politici o razvoju hraniteljstva u FBiH, Prijedlog o proceduri donošenja Nacrta Zakona o hraniteljstvu FBiH. Istovremeno, Radna grupa i drugi učesnici edukacije su imali priliku da, sa angažovanim stručnim predavačima, diskutuju pitanja i dokumente od značaja za zaštitu djece bez roditeljskog staranja i porodica u riziku od razdvajanja, te da utvrde i određene inicijative s ciljem unapređenja zaštite navedenih kategorija.

Članovi Radne grupe su, kao zaposlenici Ministarstva i centara/službi, učestvovali ili dali doprinos po pitanju izmjene i donošenja novih zakona od značaja i za ciljanu grupu (npr. Nacrta Zakona o hraniteljstvu FBiH).

Indikator (DA/NE): DA.

1.5. Aktivnost - Praćenje i izvještavanje o realizovanim mjerama

Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-34-14508/16 od 16.08.2016. godine, usvojen je Izvještaj o radu Radne grupe, odnosno o realizaciji Prijedloga mjera u 2015. godini.

Indikator (DA/NE): DA.

1.6. Aktivnost - Saradnja sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike po pitanju standardizacije usluga i unapređenja zakonske regulative

Članovi Radne grupe su razmjenjivali informacije o aktivnostima Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, ili su kao predstavnici centara/službi i Ministarstva učestvovali na javnim događajima (edukacije, javne prezentacije, konferencije i sl.) u organizaciji Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, te drugih vladinih institucija i nevladinih organizacija, OSCE-a, EU, UNICEF-a, Hope and Home for Children i dr., kao npr:

- 28.01.2016. godine u Sarajevu - prezentacija Situacione analize izrađene u okviru projekta implementacija Akcionog plana za provođenje „Dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja 2006-2016“, u organizaciji Hope and Homes for Children;
- 04.02.2016. godine u Zenici - okrugli stol u organizaciji Ustanove Sumero;
- 14.03.2016. godine u Sarajevu, Javna rasprava o Nacrtu zakona o hraniteljstvu FBiH u organizaciji Federalnog ministarstva rada i socijalne politike;
- 01.06.2016. godine u Zenici - edukacija na temu „Modeli brige o osobama sa teškoćama u razvoju“, u organizaciji Društva socijalnih radnika ZDK;
- 24.10.2016. godine - javna tribina povodom obilježavanja Dječije nedjelje u 2016. godini, u prostorijama i organizaciji Udruženja „Medica“ Zenica;
- 08.11.2016. godine u Zenici - učešće na II stručnoj konferenciji socijalnih radnika u BiH, u organizaciji Saveza socijalnih radnika FBiH;
- 13-14.12.2016. godine u Sarajevu - skup EU i UNICEF „Integrisanje prava djeteta u programe razvojne saradnje“.

Indikator (DA/NE): DA.

Mjera 2: Kontinuirano praćenje korisnika u sistemu socijalne zaštite

2.1. Aktivnost - Uspostava elektronske jedinstvene baze podataka o relevantnim grupama djece pri Ministarstvu i kontinuirano ažuriranje baze uz koordinaciju sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike

U 2016. godini, u saradnji sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i firmom „Comp“, nastavljene su aktivnosti Ministarstva i Centrima/službama na unosu podataka o korisnicima socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, a samim tim i o djeci bez roditeljskog staranja, u bazu SOTAC, te korištenju iste.

Izuzev SOTAC baze, relevantni centri/službe kontinuirano razmjenjuju podatke sa Ministarstvom o korisnicima socijalne zaštite i zaštite porodica sa djecom.

Indikator (DA/NE): DA.

2.2. Aktivnost - Kreiranje jedinstvenih obrazaca

Potpisivanjem Protokola, centri/službe i ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja i iz porodica u riziku od razdvajanja, prihvatili su primjenu obrazaca koji su sastavni dio Protokola.

U skladu sa članom 2. Protokola, Ministarstvo je donijelo Instrukciju broj: 09-35-21055-1-2/15 od 28.11.2016. godine, o načinu postupanja u ustanovama i nadležnim službama socijalne zaštite u provedbi mjera zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja uz obavezu korištenja propisanih obrazaca na području Zeničko-dobojskog kantona.

Indikator (DA/NE): DA.

2.3. Aktivnost - Jačanje centara za socijalni rad i općinskih službi

Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-35-17829/16 od 27.10.2016. godine, prihvaćena je „Analiza djelatnosti i usluga socijalne zaštite u kadrovskom, finansijskom i materijalno-tehničkom stanju ustanova na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2015. godinu“, u čijoj izradi je učestvovalo Društvo socijalnih radnika Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo. Dokument Analize, u poglavlju 5. obrađuje tematiku kadrovskog stanja uposlenih u ustanovama socijalne zaštite. Također je naglašena potreba upošljavanja socijalnih radnika prvenstveno u ustanovama socijalne zaštite, te su istaknuti pozitivni primjeri prakse upošljavanja socijalnih radnika u obrazovne ustanove.

Na 37. sjednici, održanoj 30.01.2017. godine i 13.02.2017. godine, Skupština Zeničko-dobojskog kantona je donijela Zaključak o prihvatanju Analize.

15.03.2016. godine, potpisan je Protokol o saradnji između Ministarstva i Fakulteta političkih nauka Sarajevo, koji je proslijeđen na uvid svim ustanovama socijalne zaštite Zeničko-dobojskog kantona. Protokolom je, između ostalog, uređen međusobni odnos u provođenju i unapređenju praktične obuke studenata Odsjeka za socijalni rad sa područja ZDK.

Indikator (DA/NE): DA.

2.4. Aktivnost - Transformacija JU „Dom porodica“ Zenica

Nastavljena je saradnja između Ministarstva i JU „Dom porodica“ Zenica, po pitanju realizacije Plana transformacije JU „Dom porodica“ Zenica (2014-2016), kao i aktivnosti iz Programa mjera.

Na osnovu Ugovora o pružanju usluga Ustanove od 18.03.2016. godine, putem Ministarstva iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona finansiraju se sljedeće usluge od značaj za provedbe transformacije ustanove: zbrinjavanje za djecu bez roditeljskog staranja, zbrinjavanje za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju i djecu čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, prihvatilište za majku i dijete, privremeno stanovanje uz podršku korisnicima koji imaju privremene poteškoće u porodici, odnosno nesuglasice članova porodice, te usluge stanovanja u zajednici uz podršku za mlade koji odlaze iz sistema društvene brige.

Ministarstvo je omogućilo finansijsku podršku ustanovi za projekat obilježavanja Dječije nedjelje u 2016. godini, te podršku u realizaciji Programa pripreme mladih koji napuštaju sistem javne brige i osiguranja podrške za samostalni život koji finansira Federalno

ministarstvo rada i socijalne politike, a provodi se na osnovu Ugovora o saradnji, korištenju i načinu utroška odobrenih finansijskih sredstava, broj: 02-14/5-826/16-1 od 07.10.2016. godine, potpisanog između Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, ovog Ministarstva i navedene ustanove.

Također, Ministarstvo je, kroz učešće u Koordinacionom tijelu za implementaciju „Akcionog plana za provedbu Dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH 2006-2016“ za period 2013-2016. godine, iniciralo razmatranje uključivanja JU „Dom porodica“ Zenica u projekat UNICEF „Transformacija institucija i prevencija razdvajanja djece od porodica (2016-2018)“ koji provode u saradnji sa EU i relevantnim državnim i entitetskim ministarstvima.

Indikator (DA/NE): DA.

2.5. Aktivnost - Inicijativa za povećanje dostupnosti usluga Komisije za ocjenjivanje djece i razvrstavanje djece ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju (u daljem tekstu: Komisija)

Kao rezultat provedenih aktivnosti Ministarstva u saradnji sa JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona i Gradom Zenica, imenovana je Prvostepena stručna komisija od strane Grada Zenica koja djeluje pri navedenoj ustanovi. Ova Komisija, pri obavljanju poslova, saraduje sa centrima za socijalni rad iz sljedećih općina/grada: Zenica, Žepče, Breza, Visoko, Olovo i Vareš, dok su u drugim općinama (Tešanj, Kakanj i Zavidovići) formirane komisije od strane lokalnih vlasti. Općina Doboju Jug, Maglaj i Usora su koristile usluge Komisije koja djeluje u općini Tešanj u posljednje dvije godine.

Indikator (DA/NE): DA.

2.6. Aktivnost - Formiranje II stepene Komisije za ocjenjivanje djece i razvrstavanje djece ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju

U toku su aktivnosti Ministarstva s ciljem formiranja II stepene Komisije za ocjenjivanje i razvrstavanje djece ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju, koja će, kako je planirano, obavljati djelatnost u organizaciji JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona.

Indikator (DA/NE): U toku.

2.7. Aktivnost - Unapređenje međusektoralne saradnje kroz sastanke sa predstavnicima sektora obrazovanja, pravosuđa i zdravstva i ustanova za smještaj

Nastavljena saradnja sa ustanovama socijalne zaštite za smještaj djece bez roditeljskog staranja i porodica u riziku od razdvajanja (JU „Dom porodica“ Zenica, Ustanova „Mala škola“ Vareš), kao i JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, čiji su predstavnici učestvovali u Modularnom programu edukacije. Centri/sluzbe u svakodnevnom radu saraduju sa ustanovama/institucijama iz drugih sektora (zdravstvene, obrazovne, pravosudne ustanove/ institucije, policija i dr.).

Indikator (DA/NE): U toku.

Mjera 3: Usluge podrške porodici

3.1. Aktivnost - Jačanje i uvođenje usluge Savjetovališta pri centrima za socijalni rad/ službama socijalne zaštite

Usluga Savjetovališta se kontinuirano pruža pri JU Centar za socijalni rad Zenica, dok ostali centri/sluzbe pružaju usluge stručnog savjetodavnog rada korisnicima u skladu sa raspoloživim stručnim kadrom.

Aktivnost uvođenja usluge Savjetovališta pri centrima koji imaju prostorne kapacitete, prolongirana zbog ograničenih budžetskih sredstava.

Indikator (DA/NE): U toku.

3.2. Aktivnost - Uspostavljen i realizovan Modularni program edukacije Ministarstva za stručni kadar pri centrima za socijalni rad/ nadležnim službama

U organizaciji Ministarstva, a uz finansijsku podršku Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, uspješno je realizovan projekat „Modularni programa edukacije za stručni kadar pri centrima za socijalni rad, općinskim službama nadležnim za poslove socijalne zaštite i ustanovama socijalne zaštite iz Zeničko-dobojskog kantona“.

U okviru realizacije navedenog projekta održano je šest edukacija, u periodu od septembra - novembra 2016. godine, u kojima je učestvovao 31 predstavnik iz 17 ustanova i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Edukacije su održane u prostorijama JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona u Zenici, gdje je ujedno izvršena i podjela potvrda o učešću u Modularnom programu edukacije za učesnike.

Ovim projektom, učesnicima je omogućena dodatna edukacija na sljedeće teme: „Supervizija i samozaštita“, „Reforma socijalne zaštite sa naglaskom na izvaninstitucionalno zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja“, „Uloga centara za socijalni rad/službi po pitanju jačanja usluge usvojenja i hraniteljstva – od promocije usluge do educiranih potencijalnih usvojioca i hranitelja“, „Nove metode u radu sa porodicama u riziku od razdvajanja“, „Mentorstvo za socijalno uključivanje“ i „Vođenje slučaja“.

Indikator (DA/NE): DA.

Mjera 4: Zamjenske porodice kao oblik zbrinjavanja

4.1. Aktivnost - Kampanja o značaju zamjenske porodice (staratelji, hranitelji, usvojioci) kao oblika zbrinjavanja

U okviru Modularnog programa obuke, donesen je zaključak Radne grupe da se podržava inicijativa za pokretanje aktivnosti kampanje o značaju zamjenske porodice (staratelji, hranitelji, usvojioci) kao oblika zbrinjavanja, tj. održavanja okruglih stolova u lokalnim zajednicama s ciljem promocije hraniteljstva i usvojenja. Zaključak je proslijeđen članovima Radne grupe i centrima/službama na uvid, što je rezultiralo pozitivnim odgovorom pet centara za socijalni rad (Breza, Maglaj, Olovo, Vareš i Zenica).

S obzirom da je Zakon o hraniteljstvu FBiH bio u proceduri donošenja na federalnom nivou, ova aktivnost je prolongirana.

Indikator (DA/NE): U toku.

4.2. Aktivnost - Dodjela sredstava za realizaciju projekata za ustanove i organizacije civilnog društva

U okviru obilježavanja „Dječije nedjelje“ u 2016. godini, na prijedlog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je Zaključkom, odobrila sredstva u ukupnom iznosu od 100.000,00 za finansiranje i sufinansiranje 33 projekta ustanova /institucija i nevladinih organizacija s ciljem:

- pružanja podrške porodicama sa djecom (sa naglaskom na djecu bez roditeljskog staranja i porodice u riziku od razdvajanja, djecu ometenu u fizičkom i/ili psihičkom razvoju, višečlane porodice sa djecom i dr. marginalizovanih grupa djece) koje se nalaze u stanju socijalne potrebe;
- promotivne, edukativno-zabavne i dr. aktivnosti o značaju primjene Konvencije o pravima djeteta.

Sredstva su odobrena, između ostalih, i za projekte centara za socijalni rad Breza, Zavidovići, Visoko, Tešanj, Zenica, Maglaj i Vareš, te općine Usora, JU „Dom porodica“ Zenica i JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona.

Indikator (DA/NE): DA.

4.3. Aktivnost - Štampanje i distribucija relevantnih dokumenata

Članovi Radne grupe su dobili kopije radnih materijala o relevantnim temama u okviru Modularnog programa obuke (vidjeti , certifikate o učešću na edukacijama, te su im drugi strateški i razvojni dokumenti (vidjeti pod 1.4. ovog izvještaja) dostavljeni putem e-maila od strane Ministarstva.

Indikator (DA/NE): DA.

4.4. Aktivnost - Grantovi za male biznise za podršku mladima za samostalan život koji napuštaju sistem javne brige

Indikator (DA/DJELIMIČNO/NE): NE, zbog ograničenih budžetskih sredstava.

3. ZAKLJUČCI/ PREPORUKE

Realizacijom Prijedloga mjera i tokom rada Radne grupe, potvrđen je značaj zajedničkog djelovanja s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i djece iz porodica u riziku od razdvajanja.

S tim u vezi, a uzimajući u obzir da je istekao rok provedbe Prijedloga mjera, neophodno je:

- jačati ljudske i materijalne/prostorne resurse centara/službi s obzirom da obim svakodnevnih poslova stručnog kadra ukazuje na neophodnost ove aktivnosti, a naročito i zbog neadekvatnih uslova rada u pojedinim centrima/službama;
- intenzivirati aktivnosti s ciljem realizacije okruglih stolova na temu „Značaj zamjenske porodice (staratelji, hranitelji, usvojioci) kao oblika zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja i djece iz porodica u riziku od razdvajanja“ u lokalnim zajednicama, kao pripremu za predstojeću primjenu Zakona o hraniteljstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 19/17);
- intenzivirati aktivnosti po pitanju integrisanja usluge savjetovaništva pri centrima/službama s ciljem omogućavanja multidisciplinarnog pristupa u radu sa korisnicima, te unapređenja preventivnog djelovanja u lokalnim zajednicama;
- kontinuirano pratiti primjenu Protokola i Instrukcije Ministarstva o načinu postupanja u ustanovama i nadležnim službama socijalne zaštite u provedbi mjera zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja uz obavezu korištenja propisanih obrazaca na području Zeničko-dobojskog kantona;
- intenzivirati aktivnosti na unapređenju međusektoralne saradnje, odnosno animiranju ustanova/institucija iz drugih sektora (obrazovanja, zdravstva, sigurnosti, pravosuđa) s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica u riziku od razdvajanja.

Održivost pokrenutih procesa je zasnovana i na činjenici da je određen broj aktivnosti iz Prijedloga mjera uključen u Strategiju razvoja Zeničko-dobojskog kantona.

Za Radnu grupu

Izvještaj pripremile predstavnice Ministarstva

Dijana Dedić, koordinatorica _____

Stela Dukić, članica _____